

HISTORIAALLINEN AIKAKAUSKIRJA

106. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Pirjo Markkola

Toimitussihteeri: Veikko Kallio

Toimittajat: Juhana Aunesluoma, Tiina Kinnunen, Marko Lamberg, Marko Tikka

Hallitus: Pirkko Leino-Kaukiainen (pj.), Harri Rinta-aho (vpj.), Pauli Kettunen,

Tuomo Lappalainen, Katariina Mustakallio, Heikki Talvitie

Ulkoasu: Heikki Kalliomaa

Historiallisen Aikakauskirjan artikkelit ovat läpikäyneet tieteellisen vertaisarvioinnin.

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

Pirjo Markkola, Uskonto ja historia

1

Uskonnon pakko ja vapaus

Meri Heinonen, Sukupuoli ja ilmaisun rajat myöhäiskeskiajan kristillisessä mystiikassa. Miesmystikot Friedrich Sunder ja Heinrich Suso sukupuolittuneiden normien vahvistajina ja rikkojina

3

Päivi Räisänen, Luterilaisen tunnustuskunnan rakentaminen ja maallikoiden uskonnollisuus uuden ajan alun Saksassa

15

Pasi Ihalainen, Taivaan filosofiaa ja alkuperäistä demokratiaa. Claude Fauchet'n vallankumouksellinen kristinusko 1789–1791

26

Anuleena Kimanen, Pakko ja vapaus pohjoiskarjalaisessa kylässä. Rääkkylän Oravisalon herätys 1820-luvulla

40

Tiina Timosaari, Edvard Westermarckin ja Erkki Kailan käsitykset kristillisestä sukupuolijärjestelmästä 1900-luvun alussa

52

Seija Jalagin, Lähetystyön sukupuolisulkeiset
Markku Ruotsila, Kristillinen uusoikeisto amerikkalaisen demokratian elävöittäjänä

78

Kolumni

Kirsi Vainio-Korbonen, Historiantutkimus ja sähköiset aineistot

89

Katsaus

Irma Sorvali, Suomen sodan muistelmat kirjurin ja veteraanin yhteistyönä

91

Keskustelua

Kari Tarkiainen, Muutama huomautus Jukka Korpelan arvostelun johdosta

98

Heikki Ylikangas, Palautetta Pasi Tuunaiselle

100

Syväloutaus

Arto Nevala, Perinteistä ja modernia – uudistuksia ja jatkuvuutta

103

Arvosteluja

Maria Lähteenmäki (toim.), *The Flexible Frontier. Change and Continuity in Finnish-Russian Relations* (Tuija Mikkonen)

111

Mika Sivonen, "Me inkerikot, vatjalaiset ja karjalaiset". Uskonnollinen integrointi ja ortodoksisen vähemmistön identiteetin rakentuminen Ruotsin Inkerissä 1680–1702 (*Pasi Ihalainen*)

112

Seppo Myllyniemi, Sisällissota 1918 Hämeessä; Tuulikki Pekkalainen–Seppo Rustanius, Punavankileirit 1918. Suomalainen murhenäytelmä; Esko Salminen, Päättymätön sota 1918. Sisällissota julkisessa sanassa 1917–2007 (*Marko Tikka*)

114

Aapo Roselius, Teloittajien jäljillä. Valkoisten väkivalta Suomen sisällissodassa (*Tiina Lintunen*)

116

Matti Lackman, Esko Riekkö, Jääkärivärvi, Etsivän Keskuspoliisin päällikkö, SS-pataljoonan luoja (*Tuija Hietaniemi*)

117

Simo Mikkonen, State Composers and the Red Courtsies. Music, ideology, and Politics in the Soviet 1930s (*Neil Edmunds*)

119

Aleksandr Fursenko ja Timothy Naftali, Khrushchev's Cold War. The Inside Story of An American Adversary (*Jukka Renkama*)

121

Minna Harjula, Terveiden jäljillä. Suomalainen terveystieteiden tutkimus 1900-luvulla (*Helene Laurent*)

124

Tapio Bergholm, Sopimusyhteiskunnan synty II. Hajaannuksesta tulopolitiikkaan. Suomen Ammattiyhdistysten Keskusliitto 1956–1969 (*Aarne Mattila*)

127

Jussi Parikka, Digital Contagions. A Media Archaeology of Computer Worms and Viruses (*Jukka Kortti*)

128

Tiedemaailma

Tiina Valonen, Sähköiset aineistot historian opin-

130

näytetöissä

133

Palkittuja

133

Kirjoittajat

133

Notes on the contents

134

Kansi: Helene Schjerfbeck, Kirkkoväkeä, 1895–1900. Öljy kankaalle. Ateneum. Kuvataiteen keskusarkisto/Hannu Aaltonen. © Kuvasto.